

Студент 4 курсу

факультету обліку і аудиту ХНЕУ

**ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ  
СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА  
ЗГІДНО З ВИМОГАМИ П(С)БО ТА МСФЗ**

*Анотація. Розглянуто склад форм фінансової звітності суб'єктів малого підприємництва в Україні згідно з національними і міжнародними стандартами бухгалтерського обліку. Обґрунтовано доцільність переходу обліку суб'єктів малого бізнесу на Міжнародні стандарти фінансової звітності.*

*Аннотация. Рассмотрен состав форм финансовой отчетности субъектов малого предпринимательства в Украине согласно с национальными и международными стандартами бухгалтерского учета. Обоснована целесообразность перехода учета субъектов малого бизнеса на Международные стандарты финансовой отчетности.*

*Annotation. The structure of forms of financial accounting of small business entities in Ukraine according to National and International Accounting Standards is considered. The expediency of transition of small business entities' accounting to International Standards of financial accounting is grounded.*

*Ключові слова: суб'єкт малого підприємництва, фінансова звітність, баланс, звіт про фінансові результати.*

Суб'єкти малого підприємництва (СМП) – одна з найчисельніших категорій суб'єктів господарювання в Україні. Сьогодні їх кількість складає приблизно 70 підприємств у розрахунку на 10 тис. населення, а частка ВВП, яку вони виробляють, – 9 – 9,5 % від загального рівня ВВП [1].

Сектор малого підприємництва забезпечує велику кількість людей робочими місцями, заповнює ринок вітчизняними товарами та збільшує об'єми ВВП. Саме тому необхідна повна й достовірна інформація щодо діяльності подібних підприємств, їх фінансових результатів та резервів підвищення ефективності їх роботи. Для цього СМП повинні правильно вести облік та складати фінансову звітність, що допоможе внутрішнім та зовнішнім користувачам швидше отримувати необхідну інформацію.

Питанням обліку та складання фінансової звітності СМП приділяли багато уваги видатні економісти, такі, як: Ф. Бутинець, Г. Ямборко, М. Кужельний, В. Завгородній, С. Голов, Б. Засадний та ін., але у зв'язку зі змінами у законодавстві деякі питання в цій сфері залишаються без розгляду. Саме таким питанням буде приділено увагу у цій роботі.

Метою дослідження є визначення того, хто належить до суб'єктів малого підприємництва в Україні, а також розгляд фінансової звітності, яку складають такі

-----

Завдання дослідження полягають у визначенні СМ П, зазначенні форми фінансової звітності СМ П, запропонуванні форм фінансової звітності відповідно до вимог МСФЗ.

Об'єктом дослідження є суб'єкт малого підприємництва, а предметом – фінансова звітність СМ П.

Згідно з Законом України "Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні", СМ П – це юридичні особи – суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми та форми власності, у яких середня кількість працівників за звітний період (календарний рік) не перевищує 50 осіб та річний дохід від будь-якої діяльності не перевищує суму, еквівалентну 10 мільйонам євро, визначену за середньорічним курсом Національного банку України [2].

Далі наведена створена класифікація суб'єктів малого, середнього та великого підприємництва (табл. 1).

Таблиця 1

**Класифікація суб'єктів малого, середнього та великого підприємництва [4]**

|  | Мале підприємництво  | Середнє підприємництво                           | Велике підприємництво   |
|--|--|--|---|
|  | <ul style="list-style-type: none"> <li>Середньооблікова чисельність працюючих за звітний (фінансовий) рік не перевищує 50 осіб;</li> <li>обсяг валового доходу від реалізації продукції (робіт, послуг) за цей період не перевищує 70 млн грн</li> </ul>                   | усі інші, які не відносяться до малих чи великих | <ul style="list-style-type: none"> <li>Середньооблікова чисельність працюючих за звітний (фінансовий) рік перевищує 250 осіб;</li> <li>обсяг валового доходу від реалізації продукції (робіт, послуг) за цей період перевищує 100 млн грн</li> </ul>                  |
|  | <ul style="list-style-type: none"> <li>Середня кількість працюючих за звітний період (календарний рік) не перевищує 50 осіб;</li> <li>річний дохід від будь-якої діяльності не перевищує суму, еквівалентну 10 млн євро, визначену за середньорічним курсом НБУ</li> </ul> | усі інші, які не відносяться до малих чи великих | <ul style="list-style-type: none"> <li>Середня кількість працюючих за звітний період (календарний рік) перевищує 250 осіб;</li> <li>річний дохід від будь-якої діяльності перевищує суму, еквівалентну 50 млн євро, визначену за середньорічним курсом НБУ</li> </ul> |

Як і інші суб'єкти господарської діяльності, СМ П повинні складати й надавати відповідним державним органам фінансову звітність. Згідно з П(с)БО 25 для суб'єктів малого підприємництва встановлюється скорочена за показниками фінансова звітність у складі балансу і звіту про фінансові результати [3].

В Україні СМП у своїй діяльності, крім П(с)БО 25, керуються ще П(с)БО 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності", П(с)БО 2 "Баланс", П(с)БО 3 "Звіт про фінансові результати" та іншими положеннями, які безпосередньо пов'язані з його діяльністю.

Усі П(с)БО були засновані на концепціях МСФЗ. Вимоги міжнародного та національного законодавства до форми і змісту балансу та звіту про фінансові результати підприємства відрізняються.

Першою вимогою МСФЗ 1 до балансу є розподіл активів на поточні та непоточні у вигляді окремої класифікації безпосередньо у балансі. П(с)БО 2 класифікує активи на необоротні активи, оборотні активи, витрати майбутніх періодів та необоротні активи та групи вибуття.

Баланс суб'єкта малого підприємництва відрізняється від форми балансу звичайних підприємств укрупненням окремих статей.

Другою вимогою МСФЗ 1 до балансу, є розподіл зобов'язань на поточні та непоточні

у вигляді окремої класифікації безпосередньо у балансі. П(с)БО 2 класифікує пасиви на власний капітал, забезпечення майбутніх витрат і платежів, довгострокові зобов'язання, поточні зобов'язання та доходи майбутніх періодів [5].

У Звіті про фінансові результати розглядається фінансовий стан і показуються підсумки діяльності підприємства за певний проміжок часу.

На відміну від П(с)БО 3, МСФЗ 1 містить лише вимоги до включення статей у звіт про прибутки і збитки, не розкриваючи їх змісту. Форма звіту про фінансові результати за П(с)БО 3 та П(с)БО 25 відрізняється тим, що звіт про фінансові результати суб'єкта малого підприємництва складається з одного розділу і не включає "Елементи операційних витрат" і "Розрахунок показників прибутковості акцій". Структура звіту про фінансові результати відповідно до П(с)БО 25 відповідає класифікації за методом функції витрат, передбаченим МСФЗ 1 [5].

У табл. 2 автором запропонована форма Балансу для СМП згідно з вимогами МСФЗ.

Таблиця 2

**Баланс для СМП згідно з вимогами МСФЗ**

| Актив  | Пасив  |
|--|--|
| I. Непоточні активи  | I. Власний капітал   |
| Основні засоби за залишковою вартістю.<br>Нематеріальні активи.<br>Інвестиції в асоційовані підприємства.<br>Інші активи | Випущений капітал.<br>Нерозподілений прибуток (збиток).<br>Резерви   |
| Разом за розділом  | Разом за розділом  |
| II. Поточні активи   | II. Непоточні зобов'язання   |
| Запаси:<br>виробничі запаси;<br>куплені товари та  | Довгострокові кредити банків.<br>Відстрочені податкові зобов'язання. |

|  |   |
|--|---|
| напівфабрикати;<br>готова продукція.<br>Поточні біологічні активи.<br>Дебіторська заборгованість.<br>Грошові засоби та їх еквіваленти.<br>Поточні фінансові інвестиції | Інші непоточні зобов'язання<br>Разом за розділом<br>III. Поточні зобов'язання<br>Короткострокові кредити банків.<br>Кредиторська заборгованість.<br>Поточні зобов'язання з:<br>оплати праці;<br>податкових платежів.<br>Інші поточні зобов'язання |
| Разом за розділом  | Разом за розділом   |
| Баланс   | Баланс  |

У табл. 3 автором запропонована форма Звіту про фінансові результати для СМП згідно з вимогами МСФЗ.

Таблиця 3

**Звіт про фінансові результати для СМП згідно з вимогами МСФЗ**

| Показник  | Значення |
|---|----------|
| Виручка (дохід від реалізації).<br>Інші види доходу, у тому числі<br>прибуток від участі в капіталі             |          |
| Собівартість реалізації.<br>Операційні витрати:<br>витрати на збут;<br>адміністративні витрати.<br>Інші витрати |          |
| Сума податків, що підлягають сплаті   |          |
| Валовий прибуток  |          |
| Чистий прибуток (збиток)  |          |

Наведені форми фінансової звітності для СМП містять необхідні для ведення бухгалтерського обліку елементи. У сучасних умовах українські СМП використовують Баланс та Звіт про фінансові результати, розроблені на основі національних стандартів, але якщо підприємство співпрацює з іноземними контрагентами, то йому може бути зручніше працювати з використанням запропонованих форм.

Таким чином, можна зробити висновок, що застосування фінансової звітності, яка відповідає вимогам міжнародних стандартів, є перспективним напрямом розвитку вдосконалення ведення обліку суб'єктами малого підприємництва в Україні.

Наук. керівн. Часовнікова Ю. С.

-----

**Література:** 1. Сайт Державного комітету статистики України. – Режим доступу : [www.ukrstat.gov.ua](http://www.ukrstat.gov.ua). 2. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні : Закон України № 4618-VI від 22.03.2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua). 3. Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва : Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 № 39 від 25.02.2000 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua). 4. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua). 5. Горяйнова Ю. С. Учет и отчетность малых предприятий в соответствии с МСФО / Горяйнова Ю. С., Стиренко Л. Н. // БизнесИнформ. – 2011. – № 2. – С. 91–93. 6. Сук Л. Організація обліку на підприємствах малого бізнесу / Сук Л. // Бухгалтерський облік в с/г. – 2010. – № 3. – С. 51–57.